

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

Guidelines for Tourism Development Tourism Management Misty Sea Path in Noppitam District Nakhon Sri Thammarat Province

¹พัทธนันท์ อติตัง (Pattannun Atitang)

²กุลวดี จันทรวีเชียร (Kunwadee Janwichian)

³เดชิตา สุทธิรักษ์ (Taechita Sutthirak)

⁴วิสูตร เพชรรัตน์ (Wisut Petcharat)

⁵ธัญญาลักษณ์ นิลเพ็ชร (Tanyalak Nilphet)

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

(Faculty of Management Science, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University)

Email: boss_ac0007@hotmail.com

Received June 28, 2021; **Revised** July 17, 2021; **Accepted** November 19, 2021

Abstract

This research aimed to (1) study the management of tourist attractions by people in the district community of Nakhon Si Thammarat Province; and (2) analyze of the potential of tourist attractions in Noppitam District, Nakhon Si Thammarat Province. It was a research method. Key informants used in the study were the villagers residing in Nopphitam District and the Noppitam folk philosopher. The government officials and community leaders were 50 people. The researcher used a specific selection method and 100 tourists. The researcher used a coincidental selection method. The data collection tools were questionnaires, which had a confidence value of 0.801, interview, and small group discussions. Data were analyzed using mean, percentage, and standard deviation and content analysis by writing a descriptive narrative. The results of the research were found as follows: The tourism management of people in the community of Noppitam District, Nakhon Si Thammarat Province should focus on 3 things. 1) Community identity and responsive service. 2) Marketing and service management. and 3) Attraction management and potential of cultural tourist misty sea path in Nopphitam District, Nakhon Si Thammarat Province traveler reviews overall, it was at a high level of 3.53 and the standard deviation was 0.5 when considering each item. It was

found that the attractiveness aspect was averaged at 3.87 with an average of 3.69, and amenities, with an average of 3.51, a very high score, accommodation, with an average of 3.32, and tourism activities. with an average score of 3.26, which is moderate.

Keywords: Misty Sea Path, Tourism management, Cultural tourism

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มย่อย โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในอำเภอหนองบัว ปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน รวมทั้งสิ้น 50 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน ผู้วิจัยใช้วิธีคัดเลือกแบบบังเอิญ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาดูแลแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในชุมชนอำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.5 ด้านสิ่งดึงดูดใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.87 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.69 และสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.51 มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ที่พัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 และกิจกรรมการท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.26 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้เกิดความยั่งยืนควรพิจารณาหลัก 3 ประการ คือ 1) อัตลักษณ์ของชุมชนและการบริการที่ตอบสนอง 2) การจัดการด้านการตลาดและบริการ และ 3) การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว

คำสำคัญ: เส้นทางทะเลหมอก, การจัดการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในรายได้หลักของประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. 2562 ภาพรวมการท่องเที่ยวสร้างรายได้ 1,627,155.86 ล้านบาท เป็นรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หรือชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย ประมาณ 1,119,854.57 ล้านบาท และรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศ หรือไทยเที่ยวไทย ประมาณ 507,301.29 ล้านบาท และเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ. 2561 พบว่ารายได้รวมจากการท่องเที่ยวของไทย ขยายตัวร้อยละ 4.98 (Ministry of Tourism and Sports, 2019) ประเทศไทยมีความได้เปรียบจากทรัพยากรพื้นฐาน ด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายและกระจายอยู่ในทุกจังหวัด มีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามติดอันดับโลก และมีศักยภาพสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ จึงเป็นจุดแข็งที่สำคัญและแสดงถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวไทย นำไปสู่แผนพัฒนาภาคการท่องเที่ยวไทยให้กระจายตัวสู่เมืองรอง และเน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ให้มากขึ้น ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง 55 จังหวัด เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ภายใต้แคมเปญ “Amazing Thailand Go Local หรือเที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต” กระตุ้นให้เกิดการเตรียมความพร้อมและพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมดุลในทุกมิติ (Ministry of Tourism & Sport, 2018) โดยนำจุดเด่นด้านภูมิศาสตร์และความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมมาหนุนเสริมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรม ที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ร่วมกันผ่านมรดกทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ งานฝีมือ การปรุงอาหารลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น ตลอดจนความรู้สึกเสมือนเป็นคนในท้องถิ่นนั้น ๆ (Siriwilaileardnun, 2013) ซึ่งในประเทศต่าง ๆ ที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเช่นนี้ ต่างก็วางแผนพัฒนาเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Boonyanupong et al., 2017)

ดังตัวอย่างจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ออกแคมเปญ “นครศรีดีดี นครศรีดีกว่าเดิม” นำเสนอภาพลักษณ์การสื่อสาร (Key Visual) ภายใต้แนวคิด “ดีกว่าเดิม” เพื่อมอบประสบการณ์ที่ดีกว่าให้แก่นักท่องเที่ยวด้วยผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว 6 หมวดหมู่ คือ 1) นครแห่งอารยธรรมดี อาทิวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร หรือเอ็กชัณณ์ประเพณีวัฒนธรรมที่สืบสานมาอย่างยาวนาน เช่นประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ บุญสารทเดือนสิบ 2) นครหัตถศิลป์ อาทิ เครื่องถมเมืองนคร จักสานย่านลิเภา 3) นครธรรมชาติดีดี อาทิ น้ำตกกรุงชิง ป่าเขาอันอุดมสมบูรณ์ ณ อุทยานแห่งชาติเขาลง ชมทะเลหมอกบนยอดเขาที่สูงที่สุดของภาคใต้ 4) นครแห่งวิถีชีวิต อาทิ การทำกรงนกหัวจุก การทอลาน ทำสปาโคลนในทะเล 5) นครแห่งการเรียนรู้ อาทิ ชมทัศนียภาพวิถีชีวิตริมฝั่งแม่น้ำปากพนัง เยี่ยมชมโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6) นครของฝากอาหารอร่อยดี อาทิ ผ้ามัดย้อม ผ้ายกเมืองนคร ส้มโอทับทิมสยาม ในห้วงเวลาที่ผ่านมานครศรีธรรมราช ใช้ศักยภาพและโอกาสที่มีในพื้นที่สร้างกระแสใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนจังหวัดนครศรีธรรมราชอย่างต่อเนื่อง โดยแผนพัฒนาจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2561-2564 มุ่งเน้นพัฒนาการเป็นเมืองที่เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว เชิงประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมและการเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานเชิงวัฒนธรรม (Nakhon Si Thammarat Provincial Statistical Office, 2016)

อำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือน้ำตกกรุงชิง ทะเลหมอกกรุงชิง ทะเลหมอกเขาจังโหลน ล่องแก่งคลองกลาย ซึ่งเป็องต้นจากการสำรวจพื้นที่มีทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญ คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับการต่อสู้การปกครองในอดีตที่ยังคงร่องรอยอยู่ อีกทั้งยังโดดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนต่าง ๆ ที่สามารถนำมาออกแบบเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อผลวิจัยสำเร็จจะเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และนำรายได้มาสู่ชุมชนของอำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการหนุนเสริมเศรษฐกิจชุมชนฐานราก สร้างงานสร้างรายได้ สร้างชีวิตของคนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงให้มีแรงพลังในการอนุรักษ์ สืบทอมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก อำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ กลุ่มชาวบ้าน ที่อาศัยอยู่ในอำเภอนบพิตำ จำนวน 4 ตำบล 27 หมู่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน รวมทั้งสิ้น 50 คน และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ 4 ตำบล 27 หมู่บ้านของอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตด้านเวลา คือ ตุลาคม พ.ศ. 2563 – เมษายน พ.ศ. 2564

ทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourism) คือ การเดินทางด้วยความปรารถนาที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ศิลปะ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ชมศิลปะนาฏกรรมในหอศิลป์ ชมการแสดงดนตรีหรือละครของประเทศต่าง ๆ นมัสการศูนย์ศาสนาที่สำคัญ รวมถึงเพื่อร่วมปฏิบัติศาสนกิจ เป็นต้น ดังนั้นวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีการสืบทอดมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน จากรุ่นสู่รุ่น จึงสามารถจัดอยู่ในลักษณะทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทมนุษย์สร้างขึ้น (Manmade tourism resources) นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมสถานที่ทางวัฒนธรรม งานประเพณีต่าง ๆ วิธีการดำเนินชีวิต การบริโภค การแต่งกายของชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นการศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมนั้น ๆ รวมถึงสร้างประสบการณ์ใหม่ และเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน (Jittangwattana & Srikanpa, 2014)

Sirisatidit & Unaromlert (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวตลาดน้ำภาคใต้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สรุปผลการวิจัยว่ารูปแบบการท่องเที่ยวตลาดน้ำภาคใต้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว 2) จิตสำนึกทางการท่องเที่ยว 3) การเรียนรู้ 4) สังคมวัฒนธรรมศาสนา 5) ศักยภาพบุคลากรทางการท่องเที่ยว 6) การมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว 7) ธุรกิจท่องเที่ยว 8) การตลาดท่องเที่ยว และ 9) ทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ Jittangwattana & Srikanpa (2014) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต้องพัฒนาการท่องเที่ยวใน 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว 2) พัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว 3) การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว 4) การพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว 5) การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว และ 6) การพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ Suwan et al. (1998) ได้กล่าวว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การดำเนินกิจกรรมในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลต่อชุมชนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว 4) การประสานเข้าด้วยกันของความต้องการทางเศรษฐกิจการคงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Wiangamphol (2003) ที่กล่าวว่าพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะต้องมีการพัฒนาองค์ประกอบ

หลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน 2) การจัดการทางด้านการตลาด การบริการ การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา 3) การจัดการด้านการให้การศึกษาและพัฒนาบุคลากร และ 4) การจัดการด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ Dickman (1996) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้นแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ หรือที่เรียกว่า 5As ได้แก่ 1. ความดึงดูดใจ (Attraction) 2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) 3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) 4. ที่พัก (Accommodation) 5. กิจกรรม (Activity) ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวในแหล่งต่างๆ คือ ความดึงดูดใจ (Middleton, 1994)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มย่อย พื้นที่วิจัย คือ พื้นที่ 4 ตำบล 27 หมู่บ้านของอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรการวิจัย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักท่องเที่ยว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) 2) ความคิดเห็นต่อดัชนีภาพของแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวหุบเขาทะเลหมอก อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามของ Wongrattana (2007) ดังนี้ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด, 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก, 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง, 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจในระดับน้อย และ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด 3) ความคิดเห็นเพิ่มเติม นำไปทดลองใช้ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach (1990) มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability: R) = .8414

เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ มี 2 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์ และ 2) ประเด็นในการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางท่องเที่ยวหุบเขาทะเลหมอก อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์คำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปจากแบบสังเกตและการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางท่องเที่ยวหุบเขาทะเลหมอก อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1. ดัชนีภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหุบเขาทะเลหมอก อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราชตาม ความเห็นของนักท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสิ่งดึงดูด

ใจการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพระดับมาก กิจกรรมการท่องเที่ยวและที่พัก มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ศักยภาพที่เป็นจุดเด่น คือ ความเป็นธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ แหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นตัวตนของชาวนบพิตำ และความเป็นวิถีชีวิตแบบชุมชนที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ ทั้งในส่วนของการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพ อาหารและผลไม้พื้นถิ่น

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จะพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่

1) อัตลักษณ์ วิถีชีวิตของชุมชนและการบริการที่ตอบสนองนักท่องเที่ยว ควรมีการจัดการการท่องเที่ยวที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งประเพณีความเชื่อของแต่ละชุมชนให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยว การใช้เรื่องเล่าและตำนานของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำพื้นที่ของอำเภอหนองพิตำ มาสร้างเรื่องราวเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าค้นหา และดึงดูดใจได้มากยิ่งขึ้น

2) การจัดการด้านการตลาดและบริการ ควรให้คนในชุมชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากที่สุด รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย อาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการตลาดและบริการ ซึ่งช่วยให้คนในชุมชนสามารถนำไปใช้ในการให้บริการกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ควรมีการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวในลักษณะผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวแบบเกษตรและแบบผจญภัย เพื่อแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของอำเภอหนองพิตำในมุมมองที่ชัดเจน อีกทั้งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นวิถีชีวิตที่แท้จริงของคนในชุมชน

ผลการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน ต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามกรอบ 5As ปรากฏผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

(N=100)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{x}$	S. D.	แปลผล
1	สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)	3.87	0.71	มาก
2	การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)	3.69	0.63	มาก
3	สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)	3.51	0.59	มาก
4	ที่พัก (Accommodation)	3.32	0.29	ปานกลาง
5	กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)	3.26	0.27	ปานกลาง
รวม		3.53	0.5	มาก

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ส่วนที่พัก และกิจกรรมการท่องเที่ยว มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้น ผลจากการให้ข้อมูล

เพิ่มเติมของนักท่องเที่ยว การสัมผัสภาษาถิ่น และสนทนากลุ่มย่อย ยังได้แนวทางการพัฒนาต่อยอดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองหิน จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

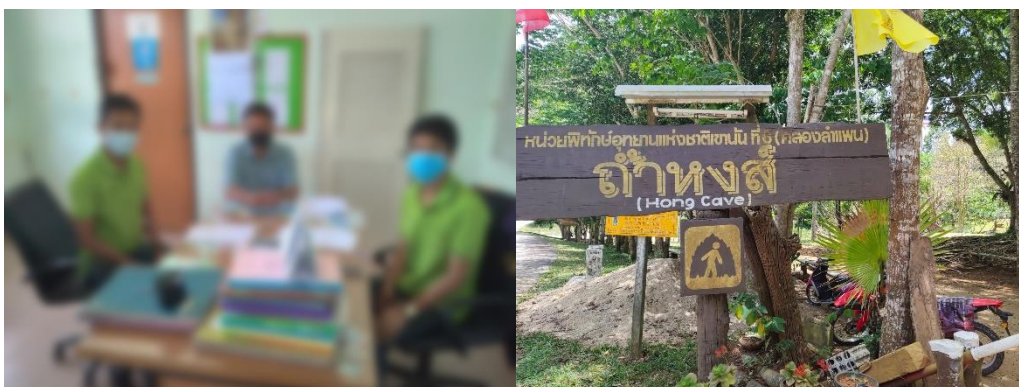
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ควรมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นสวยงามและแปลกตา โดยเฉพาะจุดเด่นในเรื่องของความเจียบสงบรมรื่นของแหล่งท่องเที่ยว เมื่อเข้าไปสัมผัสและความเป็นธรรมชาติด้านระบบนิเวศของสถานที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อำเภอหนองหิน จังหวัดนครราชสีมา การมีเรื่องราวตำนานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนในชุมชนจะช่วยสร้างความดึงดูดใจได้

2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สามารถเดินทางเข้าถึงได้หลายเส้นทาง แต่การเดินทางจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญพื้นที่นำทางเนื่องจากมีความสลับซับซ้อนในเรื่องของเส้นทางหุบเขาที่ต้องมีประสบการณ์ และความชำนาญในการใช้เส้นทาง

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ควรมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถโดยสารประจำทาง ถนน สัญญาณอินเทอร์เนต ป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากบางพื้นที่ยังขาดแคลนทำให้ความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว ยังไม่อยู่ในระดับที่ดีมาก อีกทั้งถนนหนทางยังมีบางพื้นที่เป็นถนนลูกรังไม่สะดวกต่อการเดินทาง และควรมีบริการที่พักริมทางไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้แวะเป็นจุดเช็คอินเพื่อสร้างพื้นที่ในการบันทึกภาพต่าง ๆ นำไปใช้ในการลงสื่อโซเชียลช่วยประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวได้อีกวิธี

4. ที่พัก (Accommodation) ที่พักมีความสะอาดและเป็นที่ยอมรับได้ ปลอดภัยเนื่องจากมีกล้องวงจรปิดติดตั้งอยู่และใช้งานได้ดี แต่ควรมีการจัดบริการที่พักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วยแนวคิดในเรื่องของการพักผ่อนท่ามกลางวิถีชีวิตและธรรมชาติให้มากที่สุด และควรมีสร้างที่นั่งพักหรือศาลาสำหรับนั่งพักผ่อนทำกิจกรรมหรือรับประทานอาหารเพิ่มเติม

5. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) กิจกรรมด้านการประกอบอาหารพื้นถิ่นร่วมกับชุมชน และกิจกรรมสำรวจเส้นทางสวนผลไม้ เป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่เป็นอย่างมาก เนื่องจากมีภูมิทัศน์ที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรม อีกทั้งยังเป็นการจัดกิจกรรมที่มีวิถีชีวิตที่ควบคู่กับการท่องเที่ยว

ภาพที่ 1 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอหนองหิน

ที่มา: คณะวิจัย เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2563

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา

จากวัตถุประสงค์ที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา ความเห็นของนักท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสิ่งดึงดูดใจการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพในระดับมาก กิจกรรมการท่องเที่ยวและที่พัก มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ Dickman (1996) ที่กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้นแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ หรือที่เรียกว่า 5As ได้แก่ 1. ความดึงดูดใจ (Attraction) 2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) 3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) 4. ที่พัก (Accommodation) 5. กิจกรรม (Activity) และสอดคล้องกับ Middleton (1994) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวในแหล่งต่างๆ คือ ความดึงดูดใจ

จากวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา จะพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ของชุมชนและการบริการที่ตอบสนองนักท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านการตลาดและบริการ และ 3) การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiangamphol (2003) ที่กล่าวว่าพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะต้องมีการพัฒนาองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน 2) การจัดการทางด้านการตลาด การบริการ การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา 3) การจัดการด้านการให้การศึกษาและพัฒนาบุคลากรและ 4) การจัดการด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ Sirisatidit & Unaromlert (2014) ได้กล่าวว่าการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวตลาดน้ำภาคใต้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สรุปผลการวิจัยว่ารูปแบบการท่องเที่ยวตลาดน้ำภาคใต้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว 2) จิตสำนึกทางการท่องเที่ยว 3) การเรียนรู้ 4) สังคมวัฒนธรรมศาสนา 5) ศักยภาพบุคลากรทางการท่องเที่ยว 6) การมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว 7) ธุรกิจท่องเที่ยว 8) การตลาดท่องเที่ยว และ 9) ทรัพยากรท่องเที่ยว

สรุปผล

จากการศึกษาการแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของคนในชุมชนอำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนที่ควรพิจารณาหลัก 3 ประการ คือ 1) อัตลักษณ์ของชุมชนและการบริการที่ตอบสนอง 2) การจัดการด้านการตลาดและบริการ 3) การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.5 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านสิ่งดึงดูดใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.87 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.69 สิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.51 มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ที่พัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 และกิจกรรมการท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.26 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง จากค่าคะแนนดังกล่าวนี้ การนำศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มาใช้เป็นผลให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของคนในชุมชนอำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมุ่งพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และพัฒนาที่พัก รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งยังอยู่ในระดับปานกลาง ให้มีความเป็นมาตรฐานที่ดีขึ้น รวมทั้งการพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกให้อยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อยกระดับมาตรฐานของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

2. กำหนดแผนการปฏิบัติการที่ชุมชนสามารถใช้ได้จริง ประสานงานขอความร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

แนวคิดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางหุบเขาทะเลหมอก อำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา โดยการนำเอาทฤษฎีการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวไปใช้อย่างจริงจัง ส่งผลให้ชุมชนได้มีโอกาสในการประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างมีหลักการมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนมากขึ้น โดยมุ่งเน้นหลัก 3 ประการคือ 1) อัตลักษณ์ของชุมชนและการบริการที่ตอบสนอง 2) การจัดการด้านการตลาดและบริการ 3) การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้วยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชุมชน และคนในชุมชนได้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของผู้คนได้มากยิ่งขึ้น

References

- Boonyanupong, S., Sangkakorn, K., Suwannarat, S., Jaturapataraporn, J., & Piboonrungraj, P. (2017). *The Development Guidelines of Cultural Tourism Potential in the Lanna Civilization Zone*. Bangkok: The National Research Council of Thailand (NRCT).
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harpercollins Publishers.
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text* (2nd ed.). Sydney: Hodder Education.
- Jittangwattana, B., & Srikanpa, P. (2014). *Sustainable Tourism Development* (2nd ed.). Bangkok: Tourism Academic Center of Thailand.
- Middleton, V.T.C. (1994). *Marketing in Travel and Tourism*. UK: Butterworth. Heinemann, Oxford.
- Ministry of Tourism and Sports. (2018). *Travel to Secondary Cities for Tax Deduction in 2018*. Retrieved December 25, 2020, from <https://www.bltbangkok.com/news/4216/>
- Ministry of Tourism and Sports. (2019). *Statistics of tourists visiting Thailand Jan–July 2019*. Retrieved December 26, 2020, from <https://www.mots.go.th>.

- Nakhon Si Thammarat Provincial Statistical Office. (2016). *Provincial Statistical Office: 2016 Nakhon Si Thammarat*. Retrieved December 25, 2020, from http://nksitham.nso.go.th/images/report_pdf/stat_report2559.pdf
- Sirisatitit, C. S., & Unaromlert, T. (2014). The Model Development of Floating Market Tourism in Southern Thailand for Sustainable Development. *Silpakorn Educational Research Journal*, 6(1), 66–79.
- Siriwilaileardnun, L. (2013). *The Guideline to Activities for Agro Tourism in Charoen Rat Sub District Mae Chai District, Phayao Province*(Master of Arts). University of Phayao.
- Suwan, M. et al. (1998). *Manual for Tourism Administration and Management in Responsible Areas of Sub-District Administrative Organization (SAO) and Tambon Council (SAT)* (2nd ed.). Chiang Mai: Human and Environmental Management Study Project, Chiang Mai University.
- Wiangamphol, W. (2003). *Sustainable Tourism Management in Thailand*(Master of Science, Environmental Management). National Institute of Development Administration.
- Wongrattana, C. (2007). *Techniques for Using Statistics for Research* (10th ed.). Nonthaburi: Taineramitkij Inter Progressive.